

Egy szemelvény a Magyar Művelődési Intézet 60 évéből: Muharay Elemér ötvenéves mérlege

Az évforduló alkalmából Halász Péter írt átfogó tanulmányt a hatvan éves Magyar Művelődési Intézet történetéről, mely a SZÍN 2006 decemberi (11/6-os) számában látott napvilágot. Ezt megelőzően is több visszaemlékezés és dokumentum jelent meg, mint például a legutóbb a Népművészeti Intézet 1956-os ideiglenes intéző bizottsága által írt Nyílt Levél (Szín 11/5). Érdemben megemlékeztünk – 1996-ban – az 50. évfordulóról, amikor Harangi László és Maróti Gyula átfogó tanulmányainak felhasználásával jelen válogatás szerkesztője készített összeállítást a fél évszázadról (SZÍN 1/2). Az intézet története iránt érdeklődőknek ajánljuk figyelmébe ezen cikkeket. Most azonban – 1956 évfordulójára is gondolva – a hatvan év történetének nem az egészét próbálom áttekinteni, hanem csak egy tanulmányt ragadunk ki az évtizedek nagy folyamából és szerzőjét, Muharay Elemért igyekszem röviden bemutatni, mint olyan személyt, aki szellemi és szakmai elődünknek, az 1946-ban alakult Magyar Szabadszínhátszók Országos Szövetségének volt az elnöke, aztán egy évtizedik a jogelőd Népművészeti, illetve Népművelési Intézetnek az osztályvezetője. (Másik szellemi elődünknek tekintjük a szintén 1946-ban alakult Magyar Népi Művelődési Intézetet, amelynek felhívása falusi és tanyai művelődéssel foglalkozó embereket mozgósított, akik később a – már formálisan is jogelődünknek tekinthető – Népművészeti Intézet szakembereivel dolgoztak együtt.)

A kiválasztott írás nem csak keletkezésének idejéről szól, hanem az első tíz év ellentmondásaiból is megmutat valamit, és ezen túl az ötven évvel ezelőtti pillanat „cseppjében” szerény mértékben a hatvan év „tengere” is tükröződik. Nem állítom, hogy a szerző által jelzett ellentmondások a hat évtizeden keresztül mindvégig léteztek, hogy feszítő gondjai azóta is problémák, hogy akár a minisztériumról, akár az intézetről meg-

fogalmazott kritikája folyamatosan érvényes lenne. Ez végtelen leegyszerűsítése lenne az ennél bonyolultabb és mozgásirányaiban is sokkal gazdagabb intézeti történetnek. A kor éles és kiváló lelete azonban több, mint a maga nehéz korának dokumentuma. Olyan nehézségekkel küzd és olyan célokért emel szót, amely nehézségek és célok azért fel-fel tűntek a hat évtized során, bár mindig más alakban, más nehézségekkel és más célokkal egyedi szimbiózist alkotva, s az idő mindig más megoldási módokat, tevékenységi formákat, emberi válaszokat forgott ki magából. Nem akarjuk tehát Muharay Elemér sorait az intézeti lét és a közművelődés állandósultan érvényes kiáltásaként feltüntetni, de azért érdemes figyelni, hogy vannak gátak, amelyekbe azóta mások is beleütköztek, vannak indulatok, amelyek másokat is magukkal sodortak és vannak remények, amelyek másokat is hasonló módon éltettek.

Muharay Elemér 1901-ben született Jászberény-Hajtapusztán. (Több tanulmányban, kötetben „Muhoray”-ként említik, pl. Magyar Életrajzi Lexikon. Akadémia Kiadó, Bp. 1969.) A Bolváry–Mattyasovszky-féle filmszínész és rendezőiskolát 1922-ben végezte el. Külföldön alkalmi munkákból élt, vidéki színházakban dolgozott, hosszabb ideig Pesterzsébeten volt színész és rendező. 1937-ben szervezte meg az új Tháliát, majd a Művészeti Stúdiót, amit rendezési okokra hivatkozva bezártak. 1938-ban Fóton indította el a faluszínpad mozgalmat. A népszínművek előadásában, a népdal-éneklésben, a Gyöngyösbokrétában is hódító álnépiességgel szemben erősíteni akarta a drámai értékű néphagyományainkat. Azt a szerepet vállalta a dráma terén, amit Bartók és Kodály a népzene terén. Ezt a mozgalmát azonban hatóságilag felszámolták, és Muharayt az ország minden falujából kitiltották. Ekkor a Vasas székházban szervezett népi játék bemutatókat.

A világháború után alakította meg Népi Ének-, Tánc- és Játékegyüttesét, amely Muharay-együttesként vált ismertté. Két és fél év alatt több mint 150 bemutatót tartottak, és a kibontakozó magyar néptánc-mozgalom egyik legrangosabb csoportjaként dolgoztak. 1946. március 4-én a Nemzeti Színházban volt előadásuk, ezen sok ifjúsági vezető és művész mellett ott volt: Kodály Zoltán, Karácsony Sándor, Keresztury Dezső, Rajk László, Révai József, Veres Péter, Darvas József, Nagy Ferenc és Kiss Sándor (– amint ezt Vitányi Iván, az együttes tagja leírta). Muharay ebben az időben az említett színjátszó szövetség elnöke, közben a Szabadművelődési Tanácsnál, majd az Operettszínházban is dolgozott.

1951-től a Népművészeti Intézet Néprajzi Osztályának vezetője volt. Az osztály a legkeményebb időkben is igen értékes gyűjtőmunkát és hagyományápoló tevékenységet végzett. Külön említésre méltó népi-gyermekjáték gyűjtésük. Munkatársakat küldött ki hosszabb-rövidebb időre egy-egy községbe a falu múltjának, jelenének, az ott élő emberek, családok életének tanulmányozására, annak megírására és szorgalmazta egy új rendszerű faluszociográfiai mozgalom indítását.

Az 1957 elején dátumozott, a következőkben idézett „Vázlatos tanulmány...” megírásában szerepet játszottak 1956 megrázkódtatásai, de az a remény is, hogy megtorlások nélkül és a korábbi hibákat kijavítva lehet majd újrakezdeni az ország építését. E nagypolitikai összefüggéseken túl az is célja volt az írásnak, hogy hozzájáruljon a Népművészeti Intézet átalakításához. Az intézet krónikásai közül többen úgy fogják fel, mintha az 1957 kora tavaszán történt átalakítás és névváltoztatás oka az intézet igazgatójának – Széll Jenőnek – és más munkatársaknak az ötvenhatos tevékenysége miatti büntetés lett volna. Ez nem felel meg a valóságnak. Az átalakítást már 1955-ben tervezték, és az 1957. március 1-jén hatályba lépő 18/1957. számú művelődésügyi rendelet nem új intézetet hozott létre, nem is következett belőle alapos átszervezés, csak a nevet változtatta meg, és minden korábbi feladatkört érintetlenül hagyva, az intézet tevékenységét kibővítette új feladatokkal. Az új feladatköröket 9 pontban sorolja fel a rendelet, s minden jel szerint ezeknek a meghatározásoknak szakmai okuk volt, nem politikai.

Valószínűnek tűnik, hogy a rendelet megfogalmazásakor figyelembe vették Muharay Elemérnek a következőkben idézett tanulmányát, mert több olyan feladat is szerepel, amellyel foglalkozik a tanulmányában, és amit egyébként is a legfontosabb szakmai ügynek tekintett. Így például az új feladatköröket tartalmazó 2. §-ból a 7. pont, mely a következőket tartalmazza: „népművelési-szociográfiai kutatás: a társadalom művelődési igényeinek és szükségleteinek vizsgálata, elemzése, bizonyított következtetéseinek felhasználása, a népművelő tevékenység hatásának sokoldalú vizsgálata a társadalom különböző rétegeiben;”

Muharay Elemér mindvégig „Művelődési Intézetről” ír, nem tudjuk, hogy névváltoztatási tervek között a „népművelési” mellett szóba került-e a az intézet a nevében ma szereplő fogalom, vagy ez csak az ő javaslata lett volna.

Tragikusan visszavetett azonban minden társadalmi és azon belül népművelési fejlődést, hogy a kibontakozásban bizó – egyébként határozottan baloldali elkötelezettségű – szakembereknek a legsúlyosabban csalatkoznuk kellett. 1957 őszén távolították el az intézet éléről Széll Jenőt és 1959-ben letartóztatták. (Öt év börtönbüntetéssel sújtották, amelyből három évet letöltött.) Az utána következő dr. Manga János sem bizonyult jó végrehajtónak, mert őt is menesztették, és csak ez után kezdődtek a felelősre vonások. Erről Harangi László a következőket írta a korábban már említett 1996-os Szín cikkben: A „revizionizmus” felszámolását főképpen egy az intézetbe vezényelt osztályvezető hajtotta végre, aki nem riadt vissza a gyanúba került munkatársakkal szemben alkalmazott megalázó módszerektől sem. A „rendcsinálás” elsősorban Muharay Néprajzi Osztálya ellen irányult, amelyet megszüntettek, munkatársait átirányították a Magyar Tudományos Akadémia Népzenei Osztályára. A léggörre jellemző, hogy Szerb Antalnét egy hirtelen összehívott munkatársi értekezleten nyilvánosan megbélyegezték, és azonnali hatállyal elbocsátották. Almássy György ellen is eljárás indult, őt is elbocsátották. Sok értékes tanulmányt, mint selejtet megsemmisítettek, nagyarányú átszervezéseket hajtottak végre. Nemcsak a Néprajzi, hanem a Drámai Osztály is megszűnt, a Népműveléstudományi Osztály pedig átalakult Elméleti és Módszertani Osztállyá.

Muharay Elemér maradhatott az intézetben, az osztályán elkövetett sérelmek azonban rendkívül megviselték. 1960. február 2-án meghalt.

Főbb művei: Hagyományunk, műveltségünk, életünk (évszám nélkül), Magyar Játékszín (1940), Népmesebábjáték (1954), Mesejátékok (1957), Úttörő színpad (1959).

Az alábbiakban a VÁZLATOS TANULMÁNY MEGELŐZŐ NÉPMŰVELÉSÜNKRŐL, A MŰVELŐDÉSI INTÉZET ALAKULÁSÁRÓL, FELADATKÖRÉRŐL ÉS SZERVEZETI FELÉPÍTÉSÉRŐL – című 25 gépelt oldalnyi terjedelmű kéziratot tanulmányból közlünk válogatott részleteket. A kéziratban a kihagyásokat nem jelzem, mivel nem tudományos szándékú közlés a cél és a jelzések sokasága zavaró lenne. Javítottam továbbá a régi írógépeken nem létező, vagy az indigós másolaton nem látszó hosszú ékezeteket.

A Művelődési Intézet, illetve egy olyan intézmény létesítésének a gondolata, mely népművelésünk nagyrészt, vagy egészében elhanyagolt tudományos,

pedagógiai, szakmai kérdéseinek, a művészeti mozgalomnak a művelődés egységét szolgáló munkamódjainak kidolgozásával is foglalkozna – már régebben felmerült.

A Népművészeti Intézet egész munkája során, de különösen az új művelődési alkalmak, formák alakításával kapcsolatban előtérbe került a tudományos hitelű alapvetés szüksége. Hasztalan sürgettük azonban az új népművelés megalapozását elősegítő tudományos munka Intézetünkben való megszervezését. /A Minisztérium azidőben nemcsak hallani se akart erről, hanem vádként fordította ellenünk azaz, hogy meg akarjuk kerülni a „napi feladatok” ellátását./ Ilyenmódon Intézetünkben az időközben megerősített tánckutató munka kivételével csak szórványosan és alkalmyszerűen folyhatott tudományos jellegű feltáró és felmérő munka.

Közvetlenül az október 23-át megelőző időkből értesültünk arról, hogy a Népművelési Minisztériumban foglalkoznak egy művelődéstudományi csoport alakításának a gondolatával. Örvendetes, hogy ez a gondolat bármennyi idő után is, de egyáltalán felmerült, mert azt bizonyította, hogy a Minisztériumban is voltak, akikben jelen volt és késve bár, de felébredt a népművelői felelősség.

Nem az eső után köpönyeg kritika céljából, hanem jövő népművelésünk minél jobb alapjának megvetése érdekében vegyük sorra az alapvető hibákat, mint olyanokat, amelyeket okvetlenül kijavítanunk, vagy kiküszöbölnünk kell.

A hét esztendővel ezelőtt létesített Népművelési Minisztérium minden tekintetben eltúlzott méretei önmagukban is hibaforrást jelentettek. A Népművelési Minisztérium legfőbb létalapjának a kulturagitációt és propagandát szánták, alárendelve annak a társadalom művelődésére és művészeti élete mindennapjainak megnyilvánulását.

Érthető ugyan, de semmivel sem menthető, hogy a népművelés minisztériumában figyelemre sem méltatták a népművelés évszázados hagyományait, pedig a falakon lépten-nyomon Lenin tanítása is figyelmeztet erre.

A nevében sem szerencsés Intézetet - most hatodik éve - elsősorban azzal a céllal hozták létre, hogy irányítsa a művészeti tömegmozgalmat, azaz a különböző művészeti ágakban gyakorlatilag segítse megvalósítani a felsőbb szervek által kialakított elgondolásokat; legfőképpen, hogy a társadalom egész művészeti tevékenységét állítsa az agitáció és propaganda szolgálatába. A kezdeti lépéseknél kitűnt, hogy nem is akartak egy valóságos szakmai intézményt létesíteni. Erre utalt az a tény is, hogy a kiszemelt munkatársak többségének szakmai felkészültségét egyáltalán nem is vizsgálták, viszont annál nagyobb bizalmatlansággal kezelték azokat a munkatársakat, akik mozgalmi múlttal és éppen ezért szakmai tapasztalattal is inkább rendelkeztek.

Az Intézet így, mondhatnánk a főhatóság ellenére, a maga erejéből lett a lehetőségeken belül hasznos szakintézménnyé. Ebben legfontosabb szerepet az a helyes elgondolás játszotta, ami az Intézet munkatársai jó részében meghatározó álláspontként kialakult: Eredményes népművelés csak úgy lehetséges, ha a feladatot a népművelés fogalmának valóságos tartalma szerint fogjuk fel. A művelődés elsőrendűen a társadalom érdeke. A művelődés igénye alapján a társadalom előrehaladását célzó vágyaiból, törekvéseiből ered. Az egyén, valamint a kisebb-nagyobb közösségek maguk erőiből is keresik művelődésük lehetőségeit. Mivel pedig az államnak eminens érdeke a művelt társadalom, minden tekintetben segíti, támogatja a társadalom művelődését.

Ez az alapálláspont, mint kibékíthetetlen ellentét végig fennállott és szülte a további ellentétünket.

Se szeri, se száma azoknak az új művelődési és művészeti kezdeményezéseknek, melyeket Intézetünk az új társadalom mielőbbi kialakulásának, megerősödésének szolgálatában tett. /A sajátos művelődési erők, művészeti értékek kifejlesztése, új ünnepi kultúra kialakítása, - a legnépszerűbb hagyományok folytatásaként új közösségi művészeti és művelődési alkalmak elősegítése, stb./ Mindehhez azonban arra lett volna szükség. hogy „a tömegkultúra irányítására” az állami szervezetekben, és rajtuk kívül a párt - és tömegszervezetekben is nagy költséggel fenntartott - egymással nem ritkán ellentétesen ügködő hatalmas apparátus a dolgozó társadalom tényleges művelődését szolgálja. E helyett azonban szinte az egész apparátus minden tevékenysége abban merült ki, hogy „felülről vigye be a tömegekbe” mindazt, amitől azok láthatóan elfordultak, törekvéseikkel szembenállónak tartottak.

A leginkább érintett dolgozó rétegek menekültek mindattól, amit adminisztrációs úton felülről rájuk akartak kényszeríteni. /És ezzel velejáróan menekültek a neki hasznostól is./ Sajnos a többség vetette rá magát a kapitalizmus csódtömegéből visszamaradt felszínes, selejtes „kultur-termékekre”. Jellemző, hogy az irányító szervek is mindent elkövettek, hogy e tekintetben a tömegek semmi hiányt ne szenvedjenek. Volt tehát mégis egy terület, ahol figyelembe vették a tömegigényt, csak arra nem figyeltek, hogy ez az igény elemi reakciója volt a bürokratikus irányító munkának. /Erre a ténykedésre vonatkoztatható leginkább Darvas Józsefnek az a néhány éve tett kijelentése, amikor a balladai Kőműves Kelemen történetére cé-

lozva megállapította, hogy amit nappal építettünk, azt éjjel magunk segítettük lerombolni. - Az apparátus viszont vagy nem értette, vagy nem is akarta megérteni ezt a sikerült példabeszédet./

Az ifjúság kulturális nevelése a nagy állami apparátus erejéből, de nagyjából képeiből nem tellett ki. A DISZ-re bízták ezt a feladatot, - pedig köztudomású volt, hogy ez az ifjúságra rákényszerített szervezet egyáltalán nem alkalmas a nagy horderejű feladata ellátására. Ma még felmérhetetlen az a kár, amit a DISZ ifjúságunk művészeti élete tekintetében okozott.

Az ifjúság iskolai-művészeti nevelésének kérdését Intézetünk évek óta napirenden tartotta, anélkül azonban, hogy az illetékesebb fórumok komolyabb érdeklődést tanúsítottak volna. Igaz, hogy a zenei oktatás is csak tessék-lássék kapott helyet még az általános iskolai tantervben is. Viszont az esztétikai nevelés más fontos ágai, valamint a népművészet - melyek szintén elengedhetetlenek a művészeti anyanyelv elsajátításához -Kodály Zoltán-tekintélyű képviselő híján szóba sem kerültek. Az analfabétizmus azonban, ami iskolai ifjúságunk művészeti kultúránk tekintetében jellemzi, egyre égetőbben sürgeti az érzelmi kultúrával való tanterv szerinti foglalkozást.

A MŰVELŐDÉSI INTÉZET FELADATKÖRÉRŐL

Egy nemzet művelődése, művészeti élete, érzelmi kultúrája soha annyira nem fonódik egybe a lét más tényezőivel, mint sorsforduló idején. A mi múltunkban nem ritkán fordult olyan történelmi helyzet, amikor népünk ösztönösen is olyan mértékben mozgósította minden fizikai- és szellemi erőit, állította csatasorba minden javaértékét, hogy a

legnehezebb időt is átvészelte, vagy éppen ura lett helyzetének. – Különösen néphagyományunk anyagából világlik ki, hogy e cselekvésnek nagyobb részben a megmaradás ösztönös igénye volt táplálója, a közösségi megmaradást is elsősorban a spontán erők befolyásolták. A modern társadalom művelődésének, művészeti életének alakulása sem nélkülözheti az ösztönben rejlő energiákat. Ezek az erők azonban csak akkor tudnak igazán a haladás irányába hatni és fejlődni, ha minél nagyobb mértékben alakulnak át tudati erővé is. – Ennek a nagyon lényeges folyamatnak tudományosan megalapozott elősegítése önmagában is létjogosultságot ad a korszerű-társadalom-érdekű népművelésnek.

Nem szorul további magyarázatra, hogy megelőző népművelésünk helyett valóban új népművelést kell tehát kialakítanunk. Olyan népművelést, mely az állam, és minden állami apparátus segítségével biztosítani tudja, hogy abban a társadalom valóban cselekvő résztvevő legyen. Olyan népművelést tehát, amely szerves építő részévé tud válni népünk új nemzeti-létet teremtő nagy munkájának.

Ez az új népművelés, új körülmények között és más feltételek mellett jön létre, mint bármelyik megelőző.

Egyaránt más szerep jut benne az államnak, az intézménynek és a társadalomnak.

A Művelődési Intézet feladatköre a Népművészeti Intézet feladatkörével szemben, különösen tudományos- és pedagógiai vonatkozásban bővül. A legnagyobb mértékben szükségszerű ez, hiszen az új Intézetnek egész sor olyan alapvető munkát kell minél sürgősebben elvégeznie, amit eddig semmiféle szerv vagy intézmény nem végzett.

A gyakorlati munka módozatait alapos elméleti, tudományos kutató munkával kell kidolgozni. A gyakorlati feladatokat tudományos és pedagógiai ér-

tékű kísérletekkel, stúdió-munkával kell előkészíteni.

Főbb feladatok:

A művelődés tevékenyebb és a művészet cselekvőbb életére vonatkozó társadalmi igény szociográfiai módszerességgel való felmérése. - A felmérő munkát részletekre kiterjedően kell elvégezni dolgozó társadalmunk minden rétegében. Már a felmérésnél figyelembe kell venni, hogy e munka nem önmagáért a tudományos hitelű eredményért folyik, hanem a hatékonyabb művészeti nevelés, az egészségesebb művészeti élet és az egységes kultúrát eredményesebben segítő művelődési, művészeti formák kialakítása érdekében.

Azt a közvéleménykutatást, amit a népművelési apparátus nem egy érdeklődő tagja önkéntesen eddig is végzett, nem lehet összevetni a tudományos módszerekkel folyó felmérő munkával. A közvéleménykutatás adatszerűen veszi tudomásul a közölt igényt, egyáltalán nem vizsgálja az igény kialakulásának okait, körülményeit, ami pedig a szociográfikus módszerű kutatásnak kiinduló pontja. - A tudományos felmérő munka a társadalmi hátteret is mindig vizsgálja. Az Intézet a megalapozó munkájához is széles társadalmi hálózatot épít ki. A szociográfiai osztály, a népművelési apparátus, művelődési és művészeti szakemberek továbbképzéséhez kidolgozza az őt érintő témákat. Munkájáról, eredményeiről időnként olyan közérdekű beszámolókat, tanulmányokat is készít, melyek kiadványként is közreadhatók.

A Művelődési Intézet másik alapvető feladata a népművelés pedagógiájának kimunkálása.

Valóban eredményes, a társadalom egész életére, fejlődésére kiható népművelés csak akkor alakulhatott ki, ha minden területén, minden ágában a nevelést tűzzük ki központi céljául. Mind a felnőtt

nevelésben, mind az ifjúság iskolánkívüli nevelésében számtalan irigylésre méltó példát találhatunk, melyet a régebbi népművelésben a nevelői célkitűzés eredményeként értek el. A pedagógiai osztály egyik legfontosabb munkája a népművelői hagyományok feltárása, feldolgozása, értékelése. A felújítható és korszerűsíthető művelői, nevelői módszereket az Intézetben, vagy az Intézet felügyelete alatt folyó kísérleti műhely munka /stúdió/ céljára átülteti, olyanképpen, hogy az oktatás feladatával, a gyakorlati munka módszerével, az illetékes szakosztály munkatársaival együttműködve összehangolja.

Nevelő célzatú művészeti munkamódokat kell kialakítani minden művészeti ág számára, figyelembe véve a külön-külön sajátosságokat, a műveltségbeli és szakmai színvonalat. A művészeti csoportok munkamódjának alapvető célkitűzése olyan széleskörű önművelés, mely alkalmassá teszi a csoportot, együttest szélesebb közönsége művészeti nevelésére, valamint biztosítja a csoport művészeti munkájának visszahatását a közösség művészeti életére is. - a pedagógiai osztály folyamatosan készíti elő az egyetemes művelődés és művészet olyan ismeretanyagát, mely népművelésünknek az egyetemes kultúrával való, állandóan fejlődő kapcsolatát biztosítja. Résztvesz az ifjúság iskolai esztétikai nevelésének munkájában, - elsősorban a művészeti anyanyelv érvényesülését szolgáló nevelési módszerek kialakításában.

A Művelődési Intézet, elsősorban a Néprajzi Osztály legsürgősebb feladatai közé számít a hagyomány életének, alakulásának, változásának és folyamatosságának vizsgálata. - A változás fejlő-

dés törvényszerűségeinek megállapítása, áganként történő feldolgozása. A néptánc, népköltészet, a gyermekjáték, a szokáshagyomány és színjátékszerű szokás sajátos meghatározó jellegzetességeinek, stílusjegyeinek rendszerező célú, vizsgálata feldolgozása. /E sürgető feladatok ellátására a néptánc-, gyermekjáték- és a népköltészeti részleget meg kell erősíteni és szokás-kutató részleget kell szervezni, mely a néptánc-kutató részleg mintájára a szükséges gyűjtést, a kutató és feldolgozó munkát, a szervezettebb továbbadás feladatát el tudja látni.)

A sürgős feladatok elvégzése után kerülhet sor olyan kérdések megoldására, mint például a népművészet színpadi művészetté való átalakulása, - a művészeti együttes kollektív alkotó tevékenységének fokozása, - az egyéni népművész egyöntetű fejlődésének elősegítése, - a közönségnevelés tudatának erősítése. - Az alapvető feladatok elvégzése minden eddig nélkülözött segítséget megad az új közösségi művelődési alkalmak, új társas cselekvő művészeti formák, és új ünnepi kultúránk kialakításához. - Mint ahogy segít megoldani a népi együttesek játékkultúrájának további fejlődését, az új játék- és műsoranyag szerkesztésének gondját, a népi mese- és daljáték végleges formájának kialakulását.

A hagyományos művészet fejlődésének az útja, a hasonlat kedvéért nevezzük „bartóki-útnak” a nem hivatásos művészetben is kiépíthető. Ez esetben ez nem jelent többet, de kevesebbet sem, mint a sajátos értékek korszerű és lehető legmagasabb kiművelése. - Nyilvánvalóan feltétele ennek, hogy a hagyomány át tud-e alakulni a kor igényei szerint, a kort és a kor emberét kifejező művészetté tud-e válni? Bizonyos ugyan, hogy a hagyomány ma is élő vagy felújuló értékei talán már több ízben

is átalakultak, de a mi korunkban nagyobb mértékű változásnak vannak kitéve, mint a megelőző korokban. A környezet nagymértékű átalakulása, a civilizáció mind szélesebb körű érvényesülése, a változást a hagyományokban szokatlan gyors ütemben igényli.

A Művelődési Intézet munkája, beleszámítva az igen jelentős új feladatokat, legátfogóbbnak négy nagyobb részleg felállításával ígérkezik:

Tudományos részleg /szociográfiai, pedagógiai, néprajzi osztály és technikai részleg./

Művészeti részleg /a művészeti osztályok./

Stúdió részleg /kísérleti munkacsoportok, stúdió-csoport./

Gazdasági részleg /a gazdasági osztály és a csatlakozó vállalati, kiadói stb. részlegek/.

Budapest, 1957. január 10.

Muharay Elemér

(A tanulmány utolsó négy oldala a jelzett részlegek feladatainak, szervezeti- és létszámkereteinek a tervét tartalmazza.)

A teljes kézirat megtalálható és fénymásolt formában kölcsönözhető az intézet könyvtárában.

Budapest, 2007. január 10.

Földiák András